

Sygn. akt III CO 447/22

POSTANOWIENIE

Dnia 12 maja 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z wniosku S. N.

z udziałem A. B.

o ustalenie miejsca pobytu małoletniej, ustalenie kontaktów
z małoletnią, rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka
i ograniczenie władzy rodzicielskiej

oraz z wniosku A. B.

z udziałem S. N.

o ograniczenie władzy rodzicielskiej

oraz z urzędu z udziałem S. N. i A. B.

o ograniczenie władzy rodzicielskiej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 12 maja 2022 r.,

na skutek przedstawienia przez Sąd Rejonowy w W.

akt o sygn. V Nsm [...],

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu
sądowi równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 29 marca 2022 r. Sąd Rejonowy w W. po rozpoznaniu sprawy z wniosku S. N. z udziałem A. B. o ustalenie miejsca pobytu małoletniej, ustalenie kontaktów z małoletnią, rozstrzygnięcie o istotnych sprawach dziecka

i ograniczenie władzy rodzicielskiej, z wniosku A. B. z udziałem S. N. o ograniczenie władzy rodzicielskiej oraz z urzędu z udziałem S. N. i A. B. o ograniczenie władzy rodzicielskiej wystąpił na podstawie art. 44¹ k.p.c. do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 44¹ k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności wzgląd na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego (§ 1). O przekazanie sprawy może wystąpić sąd właściwy (§ 2). Przepis ten dotyczy takich okoliczności, które mogą skutkować powstaniem rzeczywistego wpływu na swobodę orzekania w ramach danego sądu lub stwarzać obiektywnie uzasadnione bądź usprawiedliwione przekonanie o braku warunków do rozpoznania w danym sądzie sprawy bezstronnie. Chodzi o przeszkody dotyczące danego sądu jako organu wymiaru sprawiedliwości, a nie przeszkody odnoszące się do poszczególnego sędziego, gdyż w tym przypadku do rozwiązania zaistniałych wątpliwości służy instytucja wyłączenia sędziego od orzekania w danej sprawie.

Sąd występujący w niniejszej sprawie w uzasadnieniu postanowienia z 29 marca 2022 r. jako przesłanki uzasadniające przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości wskazał ogólnie rzecz ujmując aktywność wnioskodawcy polegającą na składaniu wniosków o wyłączenie sędziów, skargi na przewlekłość postępowania, skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w W. w zakresie postępowań administracyjnych przed Sądem Rejonowym w W., a także zgłaszaniu uwag dotyczących pracy sędziów.

W ocenie Sądu Najwyższego przedstawione we wniosku argumenty nie przemawiają za jego uwzględnieniem. Przede wszystkim przekazania sprawy w trybie art. 44¹ k.p.c. nie można uzasadniać złożeniem wniosku (wniosków) o wyłączenie (wszystkich bądź każdego z rozpoznających sprawę)

sędziów, gdyż w tym aspekcie przepisami szczególnymi, a tym samym wyprzedzającymi stosowanie art. 44¹ k.p.c. i powodującymi bezzasadność wystąpienia sądu o przekazanie sprawy na tej podstawie, są art. 48¹ i art. 52¹ k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 19 grudnia 2019 r., sygn. akt V CO 294/19, OSNC 2020 z. 9, poz. 75; 30 stycznia 2020 r., sygn. akt III CO 4/20, OSNC 2020 Nr 9, poz. 78). W ogólności złożenie wniosku o wyłączenie sędziego (sędziów) czy też odmowa wyłączenia sędziów, nie uzasadnia przekazania sprawy w trybie art. 44¹ k.p.c. (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 grudnia 2020 r., sygn. akt I CO 136/20; LEX nr 3213553; 25 lutego 2021 r., sygn. akt IV CO 19/21, LEX nr 3213577; 6 lipca 2021 r., sygn. akt IV CO 109/21, LEX nr 3207943; 27 października 2021 r., sygn. akt IV CO 133/21, LEX nr 3266420). Sam też brak zaufania strony (uczestnika) postępowania, w tym także ujawniający się w formie czynności procesowych, nie uzasadnia tezy o tym, iż sąd może być tym samym postrzegany jako organ niespełniający konstytucyjnego kryterium bezstronności.

Ocena powyższa odnosi się również do sytuacji, gdy strona (uczestnik) postępowania wszczyna postępowanie administracyjne bądź sądownoadministracyjne wobec sądu, w którym toczy się sprawa z jej udziałem.

Po pierwsze, ewentualne rozstrzygnięcia zapadające w tych postępowaniach nie dotyczą praw i obowiązków podmiotowych objętych postępowaniem sądowym. Do przekazania sprawy do innego sądu może dojść jedynie wówczas, gdy pojawią się okoliczności faktyczne, które odnoszą się do przedmiotowych bądź podmiotowych cech konkretnej sprawy, świadczących jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiało się dobru wymiaru sprawiedliwości (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 8 lutego 2021 r., sygn. akt III CO 3/21, niepublikowane; 27 października 2021 r., sygn. akt IV CO 133/21, niepublikowane).

Po drugie, gdyby za okoliczność mającą uzasadniać przekazanie sprawy innemu sądowi miała być uznana taka, iż strona składa wnioski lub skargi związane z kwestionowaniem przez nią prawidłowości działania sądu, składa zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa bądź inne pisma obejmujące twierdzenie

o niewłaściwym zachowaniu sędziego albo organów sądu, to w istocie mogłoby to skutkować instrumentalnym mnożeniem takich czynności i niejako „wybieraniem” składu sądu bądź dążeniem do zmiany sądu właściwego, zaś w sytuacjach skrajnych do wyłączenia możliwości osądzenia sprawy przez jakiegokolwiek sędziego w jakimkolwiek sądzie.

Podobnie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z 27 października 2021 r., sygn. akt IV CO 133/21, podnosząc, iż gdyby wytoczenie przeciwko danemu sądowi powództwa przez osobę będącą stroną powodową w innych toczących się przed tym sądem sprawach miało w każdym przypadku prowadzić do przekazania ich innemu równorzędnemu sądowi do rozpoznania, oznaczałoby to *de facto* możliwość samodzielnego i instrumentalnego wpływania przez tę osobę na właściwość sądów, co stałoby w oczywistej sprzeczności z zasadą kierowania się „dobrem wymiaru sprawiedliwości” przewidzianej w art. 44¹ § 1 k.p.c.

Podane względy powodują odmowę przekazania sprawy w przedstawionym zakresie.

a.S.